

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5:50 mesečno.
Četrletno K 16:50.
Če si pride naročnik sam v upravnishstvo po list: Me-
sečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Dr. Vladimir Sernec:

Ovalutnem vprašanju.

(Dalje).

Važno je, da se pri tem davku za-
seže res vso premoženje, zato je se-
veda treba tehničnega aparata in do-
bro premišljenega načrta. Glede tega
se moramo učiti pri drugih državah,
na primer pri naši sosedih.

Drugi davek, ki bi pa dosegel do-
sti višje odstotke, bi bil davek na
vojne dobičke, ki bi moral zadeti di-
ferenco v premoženju pred vojsko in
sedaj. Tu se moramo seveda varovati
tega, da obdačimo matematični dobiček
mesto resničnega. Za posestvo, ki je
ostalo med vojsko neispremenjeno, se
danes 5 krat toliko plača ko pred voj-
sko, ker je denar petkrat manj vreden
— dejanska vrednost je ostala ista.
Pri trgovcih se bo moralo pač vpošte-
vati, da so imeli pred vojsko več ali
manj dobro zalogo, ki je danes radi
pomanjkanja blaga nimajo.

Ako imajo danes več denarja, to
še ni kratkômalno vojni dobiček, ker se
mora od denarja odtegniti oni znesek,
ki ga trgovec rabi za dopolnitev svoje

zaloge. Pri tem se bo navidezni dobi-
ček zelo zmanjšal. Vsekakor imamo
vojnih dobičkarjev pred vsem v Sla-
voniji, v Bački in Banatu še dovolj.

Velika nevarnost nam preči pri tem
davku vsled tega, da uradništvo ravno
v imenovanih deželah ni na višini in
dostopno nedopustnim vplivom. Bati
se je, da se bo pri nas, kjer zares ni
preveč dobička in prirastka na premo-
ženju, več pobralo davka ko v onih
bogatih deželah, kjer je vsak kmet po-
stal milijonar. Temu se da priti na ta
način v okom, da se določi skupna
vsota, ki se mora dobiti potom teh
davkov kakor pri občni pridobitini že
v naprej, recimo s 3 ali 4 milijardami
in se ta določeni znesek porazdeli že
v naprej potom skupne finančne komi-
sije na dežele in okraje, kojih stvar
bi bila potem, da dotično vsoto poraz-
delijo na posameznike.

Glede vsega tega se pa pri nas še
prav nič ni storilo. Na Nemškem se
davek že pobira, v Nemški Avstriji so
predpriprave že skoraj končane, pri
nas vlada niti načrta nima. Skrajni
čas je, da se vsaj čim prej napravi
načrt, pri kojem pa naj tudi sodelujejo

zvedenci raznih gospodarskih slojev,
pred vsem tudi trgovci in denarni za-
vodi; potem se bi moralo vsaj nemu-
doma pričeti s pobiranjem napovedi
premoženja l. 1914. in l. 1919.

Seveda se bi morale napraviti pri
premoženjskem davku olajšave, tukaj
pa bilo bi preobširno govoriti o
podrobnostih.

S tem, da se zmanjša število de-
narja, ki je v prometu potom prisilne
oddaje premoženja, bi takoj rastla de-
narna vrednost tako v očeh državlja-
nov v notranjem prometu, kakor pred
vsem tudi na inozemskih borzah in bi
bil tem kurz naše valute takoj višji.

Ako bi pristali na načrt finančnega
ministra Ninčiča, ki je hvala Bogu že
odstopil, in bi privolili v zamenjavo
1 denarja proti 3 K, bi imeli bržčas
revolucijo, svoboden kmet ne bi dinar-
ja za to ceno vzel. Cene ne bi padle
(glej Trst). Ta zahteva je tem manj
upravičena, ker Srbija splôh nima za-
klada v zlatu, dinar je razven malen-
kosti v srebru ravno tako malo krit
kot naša krona; edino to prednost
ima, da ga je manj v prometu. Potniki
iz Beograda pa potrjujejo, da dinar v

Igralci mestnega mariborskega gledališča.

Pred nekaj dnevi smo poročali, kako se
je posrečilo Dramatičnemu društvu v Mari-
boru v sporazumu z mestno občino mari-
borsko osnovati in zagotoviti slovensko gle-
dališče v našem mestu. Danes nam je mo-
goče poročati že tudi nekoliko podrobnosti
o doslej stalno angaževanih članih našega
gledališča. Predvsem je treba povdarjati, da
smo pridobili kot ravnatelja mestnega
gledališča gospoda Hinko Nučiča. Gospod Nučič je na jugoslovanskih odrih
priznani odlični umetnik; od 1899. do 1912.
leta je deloval z velikim uspehom kot igralec
in režiser na ljubljanskem deželnem gle-
dališču; kmalu je zaslovelo njegovo ime
širok naše domovine, kadar se je govorilo
o prvih umetnikih, je bil gospod Nučič med
njimi. Od 1912.—1918. leta je deloval kot
redni član in režiser na Kraljevem ze-
maljskem hrvatskem kazališču v Zagrebu,
kjer se je tudi našim bratom Hrvatim iz-
redno prikupil.

Ko se je lansko leto jelo slovensko
gledališče v Ljubljani zopet dvigati po
štirih letih iz razsula, so pozvali g. Nučiča v

Ljubljano kot upravitelja slovenske drame
ter kot nadrežiserja. Kot tak je organiziral
novo slovensko gledališče ter otvoril s
spretno roko operno in dramsko, bivše
nemško gledališče v Ljubljani. Letos je bil
gospod Nučič ponovno angaževan v Zagrebu,
tedaj pa se je ustanovilo slovensko gledališče
v Mariboru. Mariborski Slovenci so se obrnili
do g. Nučiča s ponudbo, da prevzame mesto
ravnatelja. Ker pa je bila pogodba z Za-
grebom že podpisana, so morale merodajne
osebe tudi intervenirati tam radi izpustitve
iz zagrebškega kazališta. Le z ozirom na
nujno potrebo snovanja novega slovenskega
gledališča v Mariboru je zagrebško ravnat-
eljstvo bratsko ugodilo naši prošnji, gospod
Nučič je akceptiral ponudbo, Mariborčanom
pa je čestitati k pridobitvi tega prvovrstnega
umetnika kot ravnatelja prvega slovenskega
gledališča v Mariboru. Njegovo ime nam
jamči zato, da bo gledališče procvitalo in
uspevalo.

Tudi med ostalim igralskim osobjem na-
hajamo znana imena: gospa Berta Buk-
šekova, dolgoletna članica ljubljanskega
bivšega deželnega gledališča ter večletna
prva igralka varaždinskega mestnega gle-
dališča, je že tudi naša. Tudi gospo Buk-
šekovo so pozvali lani zopet v Ljubljano pri

otvoritvi slovenske drame. Z gospo Bukše-
kovo smo pridobili izvrstno prvo karak-
terno igralko.

Kot tretji je angažovan na našem gle-
dališču gospod Valo Bratina; on bo
karakterni igralec in režiser. Gospod
Bratina je v tem svojstvu že vestno in
uspešno deloval lani celo sezono na slo-
venskem narodnem gledališču v Ljubljani,
še prej pa kot večletni član tržaške slo-
venske drame.

Pred kratkim smo imeli priliko videti in
občudovati vse doslej našete umetnike na
našem odru, mnogi izmed nas jih poznamo
tudi z ljubljanskega gledališča; po vsem tem
lahko trdimo, da smo bili v izbiri srečni in
da bo naše občinstvo z njih umetnostjo
zadovoljno.

Imamo pa tudi že četrtega člana; ta je
gospod Franc Gregorin, ki je angaževan
kot igralec; tudi gospod Gregorin je bil v
prošli sezoni član slovenske drame v Ljub-
ljani. Stekel si je kot začetnik priznanje vseh
razsodnih kritikov, ki so mu priznavali talent
in še veliko bodočnost.

K temu poročilu pripomnimo še, da so
merodajni faktorji v dogovoru tudi še z dru-
gimi umetniki, ki bodo povečali število našega
igralskega osobja. O tem drugič kaj več. —c

svoji ožji domovini nima prav nič več plačilne vrednosti v prometu kot naša krona. V inozemstvu, na primer v Švici dinar sploh nima kurza, ker sploh ni v prometu. Zamenjava se zamore tedaj vršiti le 1:1. Ako je manj dinarjev v prometu, pa je za to davčna moč onih dežel, kjer kurzira krona, 5krat večja, če ne več, in tudi produktivnost teh dežel, prometne razmere itd. Težišče gospodarstva države ni v Srbiji, temveč v teh deželah. Tudi za saniranje bodo naše dežele neprimerno več prispevale ko Srbija.

To je ravno najtežje očitane finančnemu ministru Ninčiču, da doslej vzlic pozivom nikoli ni objavil podatke o baje obstoječem Srbskem državnem skladu in zatrevanega kritja dinarja. Brez odkritosti in poštene izpovedi se pa ne more zahtevati zaupanje.

(Dale prihi)

K položaju slovenskih sodnikov.

Ker se v listih čimdalje bolj pojavljajo pogoni, da se končno vendar že izvrše imenovanja sodnikov, smatra predsedništvo Društva sloven. sodnikov potrebnim, podati sledeče pojasnilo:

Uradniki v drugih strokah, v katerih niso niti z daleka tako preobremenjeni z delom kakor sodniki, napredujejo nerazmerno hitro. V nekaterih resorih so uradniki od prevrata sem napredovali že po dvakrat, da, nekateri celo po trikrat. V eni panogi ni več niti enega svetnika iz avstrijskih časov; vsi so postali že takoj po novem letu višji svetniki. Edinole v pravosodju še ni bil imenovan definitivno niti eden sodnik, niti ne na najvišjih mestih.

Slovenskim sodnikom je bila avstrijska uprava vedno le mačeha; žalibog se jim niso razmere od prevrata sem prav nič izboljšale. Slejkoprej se od njih zahteva ogromno, izredno naporno delo, ki se je po prevratu vsled vedno večjega pomanjkanja sodnikov tako pomnožilo, da mora marsikdo delati po 12 ur na dan in tudi več, dočim se od nobenega ročnega delavca danes ne sme zahtevati, da bi delal nad 8 ur

na dan. Slovenski sodniki morajo nešteto krat iz domačega kroga v tuje kraje. Pristojbine, ki jim gredo, ki pa seveda niti od daleč ne odgovarjajo današnjim razmeram, se navadno nakazujejo šele po mnogih prošnjah čez več mesecev. Doplačevati morajo pri tem vedno iz svojega žepa — seveda, ako imajo še kaj; drugače se pa morajo zadolževati v še večji meri, kakor sicer pri skromnih prejemkih državnih nastavljenecov. Vrste sodnikov se vedno bolj redčijo. Še vedno prosijo drug za drugim v upravne stroke, ki jim nudijo ugodnejše napredovanje. Naraščaja skoraj ni. Vse kaže na to, da bo prav kmalu treba s pravosodjem v civilnih zadevah docela prenehati in nekatera sodišča vobče zapreti, ako se razmere v najkrajšem času prav korenito ne izpreme, osobito ako se tudi upravičene zahteve slovenskih kolegov ne upoštevajo, in ako se jih ne odškoduje docela za razna namestovanja in selitve.

Na vse to je predsedništvo Društva slovenskih sodnikov opetovano opozarjalo na mero-dajnih mestih, ko je izročalo razne spomenice in prošnje, ko je poganjalo njih rešitev, ko je poganjalo imenovanja, hkratu pa odklanjalo vsako odgovornost za vse mogoče težke posledice v pravosodju, ako se upravičenim zahtevam sodnikov ne ugoditi.

Gospod poverjenik za pravosodje je pri zadnjem takem posredovanju pred tednom dni zagotovil, da se popelje takoj prihodnji teden osebo v Beograd, da pospeši imenovanja, katerih nekatera leže nekaj mesecev v Beogradu, in pa ugodno rešitev drugih naših prošenj ni dobil doslej še ugodnega odgovora, nikar še ugodne rešitve, čisto pa vobče nobenega odgovora. Gospod poverjenik za pravosodje je uverjen, da se vse to zgodi bržkone še ta mesec, vsekako pa še pred pričetkom šolskega leta, da ne bodo sodniki še dalje oškodovani. Dotlej pa prosimo potrpljenja.

Društvo slov. sodnikov.

Političen pregled.

Protičeve namere so se ponesrečile. Beograd, 13. avgusta. Odkar je designiral prestonaslednik regent Aleksander Ljubo Davidovič za ministrskega predsednika, je delal Stojan Protič na to, da odvrne Narodni in Korosev klub od koalicije z demokrati misleč, da bodo na ta način demokrati prisiljeni, vrniti poverjeni mandat za sestavo vlade regentu ali pa, da se bodo morali povrniti k radikalcem in se podvreči njihovu diktatu. V splošnem mu je njegova spletko uspela. Obe omenjeni stranki sta mu šle na led ter sta po

za nedolžnost gospoda Duranda ne imelo nobene vrednosti. Toda gospod Ramsdell je takoj začel koma izjavil, da ne pozna orožja. In tako so se morali zadovoljiti z vprašanjem, ali bi mogel gospod Durand prinesiti s seboj tako nenavadno orožje, da izvrši tako grozen umor, umor, s katerim se bo bavil ves civiliziran svet.

Drug dokaz, ki ga je sam navedel in s katerim so vsi njegovi prijatelji soglašali, je bil ta, da bi trgovec z diamanti gotovo ne skušal polastiti se z nezakonitimi sredstvi tako dragocenega kamna. Kajti moral bi vedeti, bolj nego kdo drugi, da je takorekoč nemogoče tak kamen prodati na trgu, razen morda v orijentu. Nato so mu odgovorili, da ni nihče pričakoval take neumnosti od njega. Če se je hotel polastiti tega diamanta, je to storil le zaradi tega, da uniči konkurenco z onim kamnom, ki ga je kupil za gospoda Smitheja. To dokazovanje nas je seveda dovedlo do edinega dokaza, ki smo ga mogli navesti v njegovo korist, namreč njegovo dobro ime in pa zaupanje, ki so ga imeli vsi vanj, ki so ga poznali.

Toda edina okoliščina, ki me je vznemirjala in ki je vse — uradnike ali občinstvo —

dolgem premišljevanju, omahovanju in zavlačevanju priznati barvo ter potrditi eksistenco pakta s Protičem, ki jih je pripravil do tega, da sta odbili sodelovanje v koaliciji. Ali temu koraku ni sledilo ono, kar je pričakoval Protič. Ljuba Davidovič ni vrnil poverjenega mu mandata regentu, demokrati niso prišli prosit radikale, naj jim pomagajo iz zagate ter vstopijo v vlado, marveč so si stvorili delozmožno večino! Klub Demokratske zajednice je imel danes dopolne sejo, na kateri se je razpravljalo o poslednji fazi krize. Diskusija je bila vzorna. V kratkih stvarnih govorih so izrazili svoje mnenje zastopniki iz Srbije, Makedonije, Bosne, Slavonije, Hrvatske, Dalmacije in Slovenije, posebno pa se je poudarjala enotna državotvorna ideja demokratske stranke, glede katere izvedbe se ne sme nikakor ostati na pol poti. Državo je treba čim preje izvesti iz kaosa z energičnim, premišljenim delom. Ako se druge stranke odtegujejo odgovornosti, ne sme tega storiti demokratska stranka ki že po svoji sestavi in svojim reformatoričnem programu odgovarja najbolj osnovnim temeljem naše države in duhu časa. Ko se je debata prekinila, se je podal designirani ministrski predsednik v avdienco k regentu. Ko se je vrnil, se je debata nadaljevala. Kmalu nato se je zaznalo, da so se uvedli od gotove strani koraki, da se najde kak sporazum med demokrati in radikali. Odločitev demokratov, da sestavijo eventualno sami s socialisti vlado, je pričela učinkovati.

Novi kompromisni predlogi. Zagreb, 14. avgusta. „Jutrarni list“ javlja iz Trsta, da se taviijo italijanski listi z reškim vprašanjem, ki donajajo nov predlog. Glasom lista „Nazione“ bi se bil sporazum dosegel na ta način: 1. Teritorij severoiztočno od železniške proge Reka — Sv. Peter bi se nevtraliziral, tako da bi teritorij Sv. Peter, Bistrica, Kastva stal pod upravo lige narodov. Italijani bi imeli pravico, da zasedejo v slučaju vojne ta teritorij; 2. Italija bi anektirala mesto Reko in vso obal do Voloske in Opatije, potem vse otoke v Kyarneru, pred Šibenikom in Zadrom; 3. Reška luka bi se nevtralizirala pod upravo Zveze narodov; 4. Jugoslaviji bi pripadla vsa obala od Bakra do Obrovca, Benkovac, Drniš, Sinj, Omišalj in vsa južna Dalmacija; 5. Italija bi prevzela upravo Zadra in Šibenika.

Tabor v Sinčivesi.

Kako odločno zahteva ves naš narod združitev poslednjega Slovenca z ljubljeno Jugoslavijo, pokazal je včerajšen veličasten tabor v Sinčivesi. Dan krasen, nebo čisto kot ribje oko potrjevalo je, da je z nami vse, kar čuti pravično. Zjutraj okrog osme ure pripeljal se je v avtomobilu iz Ljubljane ljubljanski knezoškof in podžupan mesta Ljubljane dr. Triller. Točno ob 9ih pa je dospel na postajo Sinčoves z zelenjem ozaljšan posebni vlak, ki je bil nabito poln gostov iz Ljubljane, Krškega, Maribora, Ruš,

nedvomno spravila v največjo zmešnjavo, je bila ta, da so izvedenci potrdili mnenje gospoda Greya o diamantu. Njegovega imena sicer niso navajali v časopisih, ki so vsi molčali o tem. Toda mišljaj, ki ga je dal oni večer v Ramsdellovi hiši nadzorniku, so ubogali. In ko so izvedenci natančno preiskali diamant, so prišli do zaključka, da je kamen, za katerega je bilo eno življenje žrtvovano, drugo pa je v nevarnosti, ponarejen; dobra, nenavadna imitacija, toda edinole imitacija velikega in imenitnega kamna, ki ga je imel pred dvanajstimi meseci v rokah Tiffany: Ta sodba je kakor strela zadela vse one, ki so videli diamant eno ali dve uri pred smrtjo nesrečne gospe Fairbrother na njenih prsih.

Učinek te sodbe je bil za me tak, da sem več dni le nekako sanjala. Vendar sem pa pazno zasledovala časopise, kakšno mnenje so o tem izražali. Niso več pisali o vprašanju, kdo da je morilec gospe Fairbrother (to vprašanje je bilo za mnoge že rešeno), marveč, kdo da je zamenjal pravi kamen s ponarejenim, in kako ter kdaj in pa kje se je izvršila ta sieparija.

(Dale prihodnjič.)

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dale).

(30)

Toda skrivnost razbitih kavinih skodelic! Zdelo se je, kakor da bi tega ne mogli pojasniti.

In potem še vedno nerešena uganka v napisu na listku, ki so ga našli v roki umorjene žene, v onem svarilu, ki se je, kakor so zdaj pojasnili, glasil: »Bodi pozorna! Priti hoče na ples! Bodi pripravljena na zlo, če —«.

Potem pa stilet, ki je bil natančno narisan v vseh časopisih! Ali je bilo to orožje, ki bi ga uporabil fin newyorški gospod za tak zločin? Tako posebne vrste orožja je bilo, da bi prav lahko poiskali prvotnega posestnika. Če bi ga spoznali kot last gospoda Ramsdella, kot del bogate zbirke umetnin, ki jo je imel v zelo elegantno opremljenem alkovnu, tedaj bi uporaba stileta kot morilno orodje mogla priti v poštev kot dokaz, da se je zločin izvršil brez priprave. In to bi kot temelj dokaza

sploh iz svih postaj, ki ležijo ob tej progi. Na postavku pred strojem stala sta dva Sokola držeča v svoji sredini za roko mladenko v pestri narodni noši. Pri sprejemu je bilo mnogo narodno zavednega domačega prebivalstva s Narodnim svetom za Koroško na čelu. Opazili smo našega dičnega generala Maistra, podžupana ljubljanskega dr. Trillerja, dr. Cankarja in mnogo drugih. Godba je zaigrala »Hej Slovani« in iz tisočerihih grl so zaorili mogočni Živio-klici. Nato se je sprevod premikal proti slavnostnem prostoru. Topiči so pokali in slavnostno razporeženje se je polastilo vseh udeležnikov. Bili so Sokoli iz Maribora, Ljubljane, Idrije, Orli iz Ljubljane, Maribora itd. Našteli smo 14 društvenih zastav.

Ob udeležbi tisočev je ob desetih služil sv. mašo ljubljanski knezoškof. Med mašo je igrala mariborska vojaška godba, cerkveno petje pa je oskrbel oktet Glasbene Matice v Ljubljani. Po božji službi pa je godba in ves narod pel naši himni »Bože pravde« in »Lepa naša domovina«.

Nato so nastopili govorniki, prvi general Maister. Ko je stopil na govorniški prostor navdušenih »Živio«-klicev ni hotelo biti konca. S plamtečo besedo je pozival, da naj Korošec nikdar ne pozabi, da je potomec slovenskih prednikov in da zahtevamo mejo ne ono kakor jo narekuje Pariz marveč da smo odločeni izvojevati si pravico, potegniti mejo do tja, kjer se čuje slovenski Odeš.

Za njim je govoril knezoškof ljubljanski. Ob mogočnem, več minut trajajočem »Živio« je izvajal, da nam je kristjanom ljubiti vse ljudi, da celo svoje sovražnike vendar pa naj ogreva naša ljubezen najbolj one, ki nam stojijo najbližje. Bog naj blagoslovi našo lepo, mogočno in prosto Jugoslavijo.

Podžupan mesta Ljubljane prinaša plamteče pozdrave naše slovenske prestolice. — Svari koroški narod pred nemškimi zapeljivci ki mu baje obetajo v Nemški Avstriji vse blaginje. Naj mu ne veruje, marveč težko preizkušeno koroško ljudstvo naj ve, da se mu obeta v Jugoslaviji lepa bodočnost in blagostanje, v Nemški Avstriji pa neizgiben gospodarski pogin, katerega prorokujejo sami nemški voditelji. Korošcem izbira ne bo težka in zato pozdravlja lepo koroško zemljo kot last proste, bogate Jugoslavije. — Mučenik za pravice koroških Slovencev poslanec Grafenauer je v daljšem govoru razloževal, kaj govori za združitev koroških Slovencev z našo državo in kaj proti prikloplitvi k Nemški Avstriji. — Uverjen je, da bo sleherni Korošec vedel, kje mu je iskati boljše bodočnosti. —

Nastopil je nato vojak, ki se je udeležil osvobodilnih bojev na Koroškem. Z navdušenjem je šel slovenski, hrvatski in srbski vojniki v boj za rešitev te lepe naše zemlje. Kar smo s krvjo priborili to nedamo nikomur več. —

Sprejeta je bila še resolucija predlagana po narodnem svetu za Koroško v kateri udeležniki tabora v Sinčevsi odločno protestirajo, da je mirovni Svet v Parizu, v nepoznavanju naših razmer, odločil na Koroškem ljudsko glasovanje, ki je enako krivično, kakor bi se moralo izvršiti v Alzaciji Lorenu in v kateri zahtevajo enako glasovanje v našem Primorju, Trstu, Istri in Dalmaciji. —

Po vsakem govoru so zapeli pevci mariborske in ljubljanske Glasbene Matice naše himne in pesmi. Topiči so pokali in navdušeni »Živio«-klici so pričali, kako misli naš narod o svoji bodočnosti.

Ker je bilo priglasihih še mnogo govornikov, se je zborovanje prelozilo na četrto popoldansko uro, kjer je navduševal za združitev koroških Slovencev zbrani narod urednik Žebot, gospodična dr. Piskernikova — koroška rojkinja in še več drugih.

Nato se je razvila neprisliljena ljudska veselica. V paviljonih za vino, pivo, kavo, jestvine, tobak itd. so nudile pridne roke narodnih gospodov in dam udeležnikom po nizkih cenah vse kar potrebuje želodec. Godba je svirala neumorno in prehitro je prišel čas odhoda. Ma-

nifestacija je bila sijajna in dokler se bo koroški narod tako polnoštevilno zbiral na naših zborovanjih nam ni treba imeti skrbi, da izgubimo to krasen planinski svet.

Dnevne novice.

Tatenbachova ulica. Mariborski Slovenci dobili so povodom imenovanja ulic mnogo zlatih nauk od zunaj. Najkrepkejši je bil oni v »Jugoslaviji« zaradi Tatenbachove ulice. Ti Mariborčani so pravi muhoborci, ne poznajo nič zgodovine in se osmešijo pri vsaki priliki. Pa tisti gospod se je menda vendarle malo prenačlil. Tatenbachovo ulico hočemo s premislekom imeti. Mi vemo sicer, da je mož bil fevdalec in ne kakšen slovenski junak. Pa fevdalca sta bila tudi Zrinjski in Frankopan. Ali je bil Tatenbach zelo nemškega mišljenja, se še ni dognalo. To pa je gotovo, da je bil on v najnižji zvezi z Zrinjskim in Frankopanom, da je imel z njima večkrat posvetovanja v svojem samo 6 km od Maribora oddaljenem gradu v Račah, v tisti sobi, ki se je zvala zaradi rozete na stropu »sub rosa« in da je moral zaradi te udeležbe pri zaroti izgubiti 1. decembra 1671 v Gradcu svojo glavo in svoje imetje. Razen svojih gradov pa je imel v Mariboru tudi hišo svoboščin (Freihaus) in po tej hiši se še do danes imenuje ulica »Freihausgasse«. To ulico pa želimo v spomin na Tatenbacha po njem imenovati, ker nam je to spomin na zaroto, ktere član je bil in zaradi ktere je ravno tako življenje izgubil kakor Zrinjski in Frankopan in je njegovo obitelj zadel ravno tako tragičen konec, kakor oni njegovih prijateljev. Jurčiču je bila nedvomno ta zgodovinska oseba zelo simbolična, zato ji je posvetil cel roman, mi pa ulico. In še to pripomnimo, da bi v tem slučaju, če bi se bili Zrinjskemu in Frankopanu načrti uresničili, tudi slovenske dežele in tudi Maribor pripadali jugoslovanskemu ozemlju. Ideja, ki je danes izvršena spominja torej dovolj na Tatenbacha, da se tam, kjer je bila njegova hiša imenuje tudi ulica po njem. Mi smo torej v tem oziru enih misli z Jurčičem in to nam ni na sramoto. Sicer pa se nam ta prepir za ulice zdi tako muhoborski, kakor oni silni boj za poštne pečate. V malenkostih smo velikani. Smo pač še mlad narod!

Vpisovanje v »Dramatično šolo« v Mariboru. Glede vpisovanja v »Dramatično šolo« v Mariboru izide oglas v kratkem, ker še ni izpraznjen lokal, v katerem se bo vršila šola. Opozarjamo pa že danes na to vpisovanje vse one dame in gospode, ki imajo veselje in sposobnost za igralsko umetnost.

Gg. diletantje in diletantije, ki bi hoteli sodelovati v bodoči sezoni na odru slovenskega gledališča v Mariboru, naj se blagovolijo oglasiti pri ravnatelju Nučiču v mestnem gledališču vsako dopoldne, ali pa na njegovem domu, Bismarckova cesta št. 17, II. nadstropje. Najbolj talentirane dame in gospode, ki so že uspešno nastopali in imajo že večletno prakso, se bo po sposobnosti isih tudi angaževalo s plačo.

Cepljenje. Glasom odredbe deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani z dne 23. aprila 1919 št. 459 se vrši obligatorno cepljenje za vse one mestne prebivalce, ki so pripotovali v mesto po zadnjem dovršenem cepljenju v tem letu. Cepljenja se morajo udeležiti vse osebe, stare čez pol leta, ki nimajo v rokah dokaza, da so bile uspešno cepljene v času od 1. prosinca 1915 do danes. One, ki se cepljenju ne podvržejo, se bode kaznovalo z zaporom od 1 dne do 6 tednov ali pa z denarno globo K 10— do K 1000— in se jih bode razven tega uvedlo k prisilnemu cepljenju. Natančnejši opis cepljenja je razviden iz mariborskih časopisov.

Mestna prodajalna, ki se nahaja od početka vojne do sedaj na Stolnem trgu št. 15, se preseli v kratkem na Rotovžki trg št. 8, na kar se občinstvo že danes opozarja. V novem lokalu se bode prodajalo celi dan. Blago, ki ni racijonirano, na primer moka, petrolej, sol i. dr. bode v mestni prodajalni kupil lahko vsak, tudi če ni vpisan kot odjemalec.

Za ranjence. O priliki proslave imendana Hrvaticke gospice Maje Drganc v Mariboru je zbrala družba 30 K za slov. ranjence.

Iz sodne dvorane.

Plenjenje na Koroškem. Ko so se začetkom maja jugoslovanske čete umaknile iz Pliberka, je zbežal tudi lastnik »Narodnega doma« v Pliberku, Štefan Breznik s svojo družino. Na posestvu je ostala samo mati Marija Breznik, hlapec Aleš Germ in dekla Marija Oblak. Štefan Breznik je že kot begunec zvedel, da je bilo njegovo posestvo in gostilna popolnoma oropano od nemških tolpe. Ko se je 30. maja vrnil, je našel vse oplenjeno ter znaša njegova škoda, ki jo je dognala politična komisija, nad 80.000 K. Posebno razuzdano se je ob plenjenju nemških čet vedla dekla Marija Oblak, ki se je takoj pridružila nemškim vojakom, z njimi popivala in jim kazala prostore, kje je imel Breznik kaj shranjeno. Hlapec Aleš Germ je odgnal kravo k sosedni nemški gostilničarki, ker je upal, da bo krava tam na varnem. Ko je gnil tja še tele, ga je opazila dekla Oblak in opozorila nanj nemške vojake; ti so prisilili Oblaka, da je prignal nazaj kravo, nato pa so vso živino odgnali. Štefan Breznik je dal spraviti, predno je zbežal, k sosedu Venišninger prekajeno svinjsko meso, mast in jajca. Tudi za to so zvedeli nemški vojaki od dekle Marije Oblak in prišli po mast in jajca; meso pa je rešila Venišninger samo na ta način, da ga je skrivaj zanesla k neki prijateljici. Na ta način je »zvesta« dekla pripomogla, da so nemške tolpe njenega gospodarja temeljito oropale. V zahvalo pa je dobila od vojakov razno obleko, ki so jo ukradli pri njeni gospodinj in drugod, zlasti pri župnikovi kuharici. Za svoje dejanje se je morala Marija Oblak, ki je bila po vrnitvi naših vojakov aretirana, zagovarjati pred sodiščem. Obsojena je bila na osem mesecev težke ječe, poostrene s trdim ležiščem vsak mesec in temnico vsak drugi mesec.

Slovenci! Slovenke! govorite povsod samo slovenski!

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila »Mariborskega delavcu«).

Rešenje »jugoslovanskega vprašanja«.

LDU, Split, 15. avgusta. (DDU.) »Corriere Adriatico« od 9. avgusta prinaša od svojega dopisnika iz Rima vesti o položaju in pravi med drugim: Naša delegacija je dala razumeti, da bi se zadovoljila z nekako kompromisno rešitvijo vprašanja Reke in Dalmacije. Italija bi se odrekla aneksiji, a zahteva, da se v njej svobodnih državah in zavarujejo italijanska mesta z železnimi garancijami. Zdi se, da bi francoska diplomacija podpirala gorenjo rešitev, ki jo zagovarja Tittoni, toda nima dovoljenja od Amerike in Angleške, tako da smo še vedno daleč od rešitve. Glede ureditve svobodne države Reke ne bo težek sporazum med zavezniki in ameriško vlastjo. Težkoča se javlja edino v tem ko zahteva Tittoni, da se obvarujejo nekatere posebne pravice za države Reko kot »corpus separatum«, kar se tiče Dalmacije, hoče Tittoni, da se ustanovi svobodna država, ki bi ne obsegala samo Zadra in Šibenika, temveč tudi Trogir in Split, ter želi, da bi se zavarovala uprava mest in njihova avtonomija, toda še ni jasno, kaj mislijo o tem zavezniki, kakor je znano, je Wilson pristal edino na to, da se stori poseben položaj za Zader in da se nekaj otokov pridruži Italiji. Da bi spremenil svoje mnenje, bi bilo treba pritiska od francoske in angleške strani. To je glavni razlog, zaradi katerega bi imel titi Tittoni v London, a vse kaže, da bo tudi Nitti izkoristil parlamentarne počitnice, da bo odšel v London in konferiral o tem predmetu.

MALA OZNANILA.

Učenec se takoj sprejme pri tiskarji Josip Lan-geršek v Maribregu, trgovina z meša-nim blagom. 5-4

Karbid prodaja v vsaki množini Maks Macher, trgovina s steklom in svetilkami v Mari-boru, Edmund Schmidova ulica 3. 6-2

500 kron nagrade dobi, kdor mi preskrbi lep primerno velik lo-kal za trgovino in obrt. Ponudbe na upravo pod št. 376. 4-1

Trieder 8krat povečuje, dobro ohranjen, etui, se proda pri Lorencu Stojec, urarju, Teget-thoffova cesta št. 30.

Restavracija „Križev dvor“

V nedeljo, dne 17. avgusta 1919

velik koncert

železničarske godbe pod vodstvom kapelnika g. Maksa Schönherr.

Ples, šaljiva pošta, konfeti itd.

Začetek ob 15. uri. Vstopnina 2 K.

Restavracija in hotel.

pri „Zamorcu“

(hotel „Mohr“), Maribor

Izborna pristna vina. — Lepe tujske sobe.
— Najboljša jedila. — Klubova soba. —
Prostori vrt.

Za obilen obisk se priporočata

Franc in Pavla Jančer.

I. maribor. strojna pletarna

Ivan Barta

Župnijska ulica št. 6

se priporoča

v izdelovanje vseh pletenin. — Svilene, flor, cvrnatne
in volnene nogavice se po ceni izdelujejo in se tudi
podpletejo.

K. PIHLER

trgovina z manufaktur. blagom

Maribor, Glavni trg 13

priporoča

svojo veliko zalogo blaga za moške,
ženske in otročje obleke, srajce, noga-
vice, predpasnike za moške in ženske.

Vsakovrstno blago za podloge, lepi
svileni in cajgasti robci, žepni robci.

Oznaniša „UNION-PROPAGANDE“, Maribor.

POZOR!

Naznanjam p. n. občinstvu, da sem s
15. julijem otvoril prvo in edino slovensko
oblastveno koncesijonirano

POSREDOVALNICO

za obrat z zemljišči: nakup in prodaja
posestev, hipotetna posojila itd.

K. TROHA

samo Tegetthoffova cesta 30, pritličje.

Izdaja: Tiskovna družba.

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Največje in najimenitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Od sobote 16.—19. avgusta 1919:

Zlata mumija

Drama v 4 dejanjih

Grofica — kuhovnica

Veseloigra v 3 dejanjih

Predstave se vrše vsaki dan ob 18½. in 20½. uri, v
nedeljah in praznikih ob 15., 16., 18. in 20. uri
zvečer.

Pletenje, pod-
pletenje in popravila nogavic
prevzame

Strojna pletarna Valburge Oman
Maribor, Šolska ulica 4.

Mariborska svetlolikarna in
apretacija zastorov
Vetrinjska ulica 28

Prvovrstni zavod za snaženje in li-
kanje perila v 5—8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

Rezan in okrogel les

tramove — drva — oglje — kupuje vsako
množino

„BRAVA“, lesna trgovska in industrijska družba z o. z.
MARIBOR.

Mariborska
specijalna
delavnica za
popravila ur

F. Kneser i drug
Grajska ulica št. 5.

„Velika kavarna“

(preje „Theresienhof“), Maribor, Glavni trg

Izborna prvovrstna pijača! — Največji in najlepši prostori v mestu! —
Dnevno KONCERT prvovrstne damske godbe od pol 20. do
pol 23. (preje od pol 8. do pol 11.) ure; ob nedeljah in praznikih od
pol 18. do pol 23. (preje pol 7. do pol 11.) ure.

Za obilen obisk se priporočata

brata Kuhar.

Zdravilišče Rogaška Slatina

(poprej Rohitsch-Sauerbrunn)

Začetek zdraviliške sezijske 15. maja 1919. Vsi zdraviliški pripomočki na raz-
polago. Živila so preskrbljena. Prospekte razpošilja in na vprašanja odgovarja
Ravnateljstvo državnega zdravilišča „Rogaška Slatina“.

Prva jugoslovanska tovarna za poljedeljske stroje, stavbeno
in umetno ključavničarstvo, mehanična delavnica za kolesa
in avtomobile

Franjo Farič, Pobrežje pri Mariboru

Nasipna ulica 20

Specijaliteta: Izdelovanje kemičnih peči, motorjev na bencin in olje,
finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, in-
stalacija plina in vodovodov.

Popravljalnica vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litega železa
ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupuje staro železo!

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiskovna Karl Rohitsch v Mariboru.